

סיפורים נפלאים פרשת כי תשא

"ונתנו" (ל, יב)

יהיה סכנה בדחיפות כי לא כל אחד מוציא בקלות כסף לצדקה וממילא לא יהיה נגף - מלשון נגיפה בגמ' ב"ק ב: שמשמעותה דחיפה, בפקוד אותם.

כתב הבעל הטורים וז': ונתנו, אם תקראנו למפרע יהיה ג"כ ונתנו, לומר לך כל מה שאדם נותן לצדקה יחזור אליו ולא יחסר לו בשביל זה כלום.

ומעשה רב, ש הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימינוב זצ"ל בירך לאיש אחד שיהיה עשיר, ונעשה לגביר אדיר מופלג. ושאל אותו הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זצ"ל היתכן ליתן עושר מופלג כזה לאיש אחד. השיב לו הרה"ק מרימינוב: אני ברכתי אותו סתם בעשירות, והוא בעל צדקה גדול, ותיבת "ונתנו" הוא למפרע ג"כ "ונתנו", לכן כמו שהוא נדבן גדול בלי גבול נתנו לו מן השמים ג"כ בלי גבול.
(ילקוט מנחם)

"העשיר לא ירבה והדל לא ימעט" (ל, טו)

שמעתי מפי הגר"ש אונגר זצ"ל שכאשר נצטוו משה ואהרן לאסוף תרומות למשכן הלכו יחדיו לבית העשירים אבל כאשר רצו להיכנס ביתו של העשיר לא יכלו להיכנס כי היה שם כלב גדול שומר שלא יכנסו אח"כ ניסו בבית עשיר אחר ויצא המשרת ואמר אי אפשר להכנס ללא קביעת תור מראש.

הלכו לאחור אמר המשרת עכשיו הבעל הבית נח ואי אפשר להפריעו ממנוחתו והרביעי אמר שהבעה"ב עסוק בחשבונותיו וכך לכל עשיר ועשיר היה תירוץ למה אינו יכול לקבלם.

התחילו אם כן ללכת לבתי העניים ובעלת הבית ראתה אותם מהר נכנסה לבית וקראה לבעלה לאמר תראה מי בא אלינו, הושיבוים וכבדום במאכל ומשתה ושאלו אותם במה אפשר לעזור להם אמרו משה ואהרן באנו לאסוף כסף למשכן הלכו מהר וקרעו את כפתורי הכסף והזהב מבגדי האשה ומכרו את כל התכשיטים בשמחה רבה והביאום למשה ולאהרן, אמרו משה ואהרן לקב"ה אנו מבקשים ממך 'העשיר לא ירבה' אל תביא לעולם הרבה עשירים והדל לא ימעט' אל תמעט מלהביא הרבה דלים, ומדוע, כי הדלים נותנים הרבה והעשירים לא נותנים כלום. (תהילתו בקהל חסידים)

"ונתנו" (ל, יב)

פעם אחת באו גבאי צדקה אל רבי יחזקאל לנדא, בעל 'נודע ביהודה', בעניין חיוני שבעבורו נדרש סכום נכבד. שאלם הרב מה הסכום הדרוש להם, והשיבו שהם זקוקים לארבע מאות רובלים.

מיד מנה הרב שלוש מאות ותשעים רובלים ונתן להם. תמהו הגבאים, למה חיסר עשרה רובלים אחרי שנתן כמעט את כל הסכום.

הבחין הרב בתמיהתם ואמר: 'רצוני שעוד יהודים יזכו במצווה, כדי שלא להיות ממי שעליהם נאמר 'הרוצה שייתן ולא ייתנו אחרים, עינו צרה בשל אחרים'."

"ובחרושת אבן למלאות" (לא, ה)

אמר מרן מחידושי הרי"ם, אמרו חז"ל כי רבי עקיבא בלכתו ללמוד תורה, ראה מים נוטפים על גבי הסלע שבמשך השנים חוררו בו חור. למד רבי עקיבא מוסר השכל ללבו, מה הסלע שהוא קשה כל כך, על ידי התמדת הטפטוף הצליחו המים לנקבו, לו יהיה לבי קשה כאבן, על ידי שאתמיד בתורה, תוכל התורה לחדור לתוך לבי. כן היה כוחו של בצלאל, ידע לחדור אף ללב האבן, וזהו כוונת הכתוב 'ובחרושת אבן למלאות' ידע בצלאל לנקב לב אבן ולמלאו ביראת שמים.
(ליקוטי תורה)

"ונתנו איש כופר נפשו" (ל, יב)

במס' חולין קט איתא כל מה שאסרה לנו התורה התירה לנו כנגדו כגון אסר לנו דם והתיר לנו כבד אסר לנו בשר בחלב והתיר לנו כחל, וכן אסר לנו אחות אשתו והתיר לנו יבמה, ושאל הבעש"ט הרי אסרה תורה להיות כופר בה' ומה התיר לנו במקומו, והשיב שכאשר בא עני לבקש תמיכה אל תאמר לו ה' יעזור לך בוודאי אלא אתה לבד תעזור לו ותתן לו צדקה ביד רחבה, וזה מרומז בפסוק כאן 'ונתנו איש' שיתן צדקה, 'כופר נפשו' יעשה עצמו ככופר שאינו מצפה שה' יעזור לו אלא עוזר לו בעצמו.

"ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם" (לא, יג)

בפרשת כי תשא ציוותה התורה על השבת רק לאחר מלאכת המשכן הכתובה בפרשיות תרומה תצוה. ואילו בפרשת ויקהל התורה מצוה את ישראל על מלאכת המשכן, אך מקדימה אזהרה על השבת, מדוע השינוי הזה?
הבית הלוי ממשיך משל לגביר שהיה משיא את בנו, ולשם

"ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" (ל, יב)

פעם הגיע ר' יצחק בנו של ר' חיים מוואלוז'ין זצ"ל לבקר באיזה עירייה ונדחקו כל הציבור לתת לו יד לשלום עליכם ונהיו דחיפות עצומות. אמר להם יש לי שאלה מפני מה אמר משה ליתן מחצית השקל בפקוד אותם הרי אפשר שכל אחד יתן פיסת נייר

ואח"כ יספרו הניירות? אלא שאם יעשו כן ירצו כולם לקיים מצוות ה' להפקד ויהיה דוחק ודחיפות כי כל אחד רוצה להיות נמנה מן הראשונים לכן אמר ה' שיתנו כל אחד כסף ואז כבר לא

לעיי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת כי תשא

הוא בן דעת - דינו חמור, ואם אין בו דעת אזי אינו ראוי להיות מלך. והסכימו השרים בחפץ לב, ובחרו מוהם ב"ד, ונמצא חייב, והוציאו פסק דין חמור. וסיפרו למלך שנמצא חייב בדינו. אמר להם המלך טוב פסקתם, אבל פסק הדין יבוצע באלו שהסיתוהו לכך. ובכוונה נסעתי מכאן, כדי לראות איזה עלילות יעלילו על בני יקירי אלו הרוצים להיפטר ממנו.

והנמשל, אילולי היו בני ישראל עושים את העגל אחר פטירת מרע"ה, לא היה מי שיחזירם בתשובה ח"ו, אבל משה עלה למרום. והסיתו הערב רב את בני ישראל לעשות העגל, כדי שימצאו חייבים ח"ו. וכשחזר משרע"ה שילם למסיתים כגמולם על אשר הם הסיתו את בני ישראל לבגוד בכתרא דמהימנותא.

"ועתה אם תשא הטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (לב, לב)

שמעתי מבעל המעשה, שבבחרותו למד בישיבת פוניבז' אצל הגאון ראמ"מ שך זצ"ל, והיה נוסע מפעם לפעם לירושלים לשבות בצל רבו הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע, וכיון שהיה בעל כשרון גדול וחביב אצל הרב שך, שאל אותו פעם מדוע הוא מרבה בנסיעותיו לירושלים, פתח הלה וחזר לפניו על מאמר ששמע באותה שב"ק (פר' כי תשא מפי רבו, וכה אמר, מצינו בזה"ח (ריש שה"ש) שלכן לא נזכר שמו של משה רבינו ע"ה בכל פרשת תצוה מפני שאמר 'ועתה אם תשא הטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת', ומקשים העולם, מדוע נענש משה רבינו על כך, והלא מסר נפשו על כלל ישראל, אלא, ביאורו, דנענש על אמירתו 'ואם אין' שנראה כמסתפק אם תועיל תפילתו, על זה הספק נענש, כי המתפלל בכוונה שלימה יש לו להיות מובטח שתקובל תפילתו, כשמוע הרב שך את דבריו אמר לו בהנאה 'אם כן תמשיך לנסוע, והבא משם דברי תורה כאלו כל שבוע...'

(באר הפרשה)

"ויתן על פניו מסוה" (לד, לג)

מבואר לפי מה שאיתא בגמרא (סוכה כח). שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן וכו' גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל וכו' אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף.

אמר השפת אמת ומה הייתה גדולתו של רבם הלל הזקן, שעוף שפרח מעליו לא נשרף, שהלל בענוותנותו יכל להסתיר את קרני האור בלבו פנימה, שהאש הפנימית שלו לא תהיה נראית מבחוץ.

הוסיף ע"ז הבית ישראל אף שלנו אין בכלל מה להסתיר, מ"מ אם לומדים קצת לא צריכים להראות הכל לחוץ. (אמרי אמת)

החתונה צריך לקנות דברים רבים, כגון בגדים ותכשיטים. הבגדים הם הכרחיים, והתכשיטים פחות, אלא שבאים ליתר פאר והידור. כיצד נבחין אם קונה את הדברים מתוך אהבה עצומה לבנו, או מתוך הכרח, יען כי הוא בנו ומוכרח לקנות לו צרכי חתונה? לשם כך יש להבחין בסדר עשייתם. אם אהבתו לבנו עזה, יקנה לו בהתחלה את הדברים שאינם הכרחיים, כגון "מורה שעות של זהב" וכדומה, שבזה ניכר שמשתעשע בתענוג המגיע לבנו, ואת שאר הדברים ההכרחיים יניח לסוף. אך אם האב עושה הכל מצד ההכרח, יתחיל בדברים החיוניים, כי הם קודמים, ורק בסוף יקנה את התכשיטים.

והנמשל הוא הקב"ה ומצוותיו לישראל, שיש מצות שהן בגדר הכרח, ואי אפשר להיות יהודי בלעדיהם, כגון השבת. אך יש מצות שהן לתוספת קדושה, ואינם הכרחיים בשביל להיות יהודי, כגון בנין בית המקדש והקרבת. ומפני כן, קודם מעשה העגל, הקדימה התורה את מעשה המשכן למצות השבת, שבזה מורה על אהבתו הגדולה, אבל אחר מעשה העגל, בפרשת יקהל, התחיל במצות השבת ואח"כ אמר להם מלאכת המשכן.

"מחלליה מות יומת" (לא, יד)

בירושלמי מביא מעשה שרבי חייא ראה אדם אחד שתלש עשב בשבת, אחר השבת הלך אצלו וכתב לו על פתקא "מחלליה מות יומת" וקשה להבין מדוע לא אמר לו מיד בשעת מעשה, ולמה כתב ולא אמר לו בפיו בע"פ, ויש ליישב על פי הגמרא במס' מגילה (דף כד) שר' חייא היה קורא לאות ח', ה', וא"כ אם היה אומר לו בע"פ היה נשמע מהלליה מות יומת וזה חירוף כלפי שמיא, לכן כתב אחר השבת על פיתקא את הפסוק מחלליה מות יומת ולא אמר בע"פ.

(הגר"א)

"אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם

אלהי זהב" (לב, לא)

פעם בראש השנה שחל בימים ה' ועש"ק, ראו שהרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל מתאמץ וטרוד מחשבתו בענין מסוים. בשבת קודש, קפץ על השולחן, וקרא: איך ווייס שוין! (-) אני כבר יודע). והסביר דבריו, תמיד היה קשה לו, איך הניח הקב"ה לישראל לעשות את העגל? ועכשיו נתחווור לו.

עפ"י משל, למלך שהיה לו בן קטן חביב, ורצה למנותו למלך כממלא מקומו, אבל שרי המלוכה היו נגד מינויו בכל תוקף. ונמלך המלך, ומינה בנו למלך והוא עצמו נסע ממקום מלכותו. השרים מצאו מקום לגבות חובם, והתחילו לפתות את בן המלך הקטן, ונשמע להם. ושם את כתר המלך, בראשו של כלב, והכלב רץ בכתר על ראשו בחוצות העיר.

לאחר זמן בא המלך, והרגיש שמעלימים ממנו דבר מה, ושאל שיספרו לו, מה קרה כאן בהיעדרו, וסיפרו לו איך שבנו שם את הכתר וכו' ואמר בכעס מעושה: צריך להושיב בית-דין לשפוט את בני, ממה נפשך אם